

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 749

van **KRISTOF SLAGMULDER**

datum: 1 augustus 2022

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Hoger onderwijs - Initiatieven tegen spookopleidingen om regelgeving rond taalgebruik te omzeilen

Het is van belang waakzaam te blijven over de negatieve gevolgen van de internationalisering in onze Vlaamse hogeronderwijsinstellingen, zoals een verregaande verengelsing. Dat het belang van het Nederlands in ons hoger onderwijs moet gewaarborgd worden, wordt dan ook ten volle door de minister erkend, blijkens de overkoepelende strategische doelstelling 5.2 uit diens beleidsnota. De minister kwam hieraan al voor een klein deeltje tegemoet door middel van de bepalingen uit Onderwijsdecreet XXXI die artikel II.270, §2, uit de Codex Hoger Onderwijs verduidelijken/scherper stellen.

In de beleidsnota staat inzake deze materie ook dat de Vlaamse Regering strikt zal toezien dat er geen zogenaamde "spookopleidingen" in het Vlaams hoger onderwijs ontstaan waarmee onvolwaardige Nederlandstalige equivalenten worden aangeboden. Dat gaat dan om de opleidingen die officieel bestaan maar eigenlijk niet in het Nederlands worden gegeven. Studenten moeten in dat geval de Engelstalige opleiding volgen. Op deze manier proberen bepaalde hogeronderwijsinstellingen de taalregelgeving te omzeilen.

In een vorige schriftelijke vraag^[1] bevroeg ik de minister zo'n anderhalf jaar geleden omtrent de stand van zaken voor wat betreft de aanpak van spookopleidingen, spookvakken en andere aanverwante achterpoortjes om de regelgeving rond het taalgebruik in het hoger onderwijs te omzeilen. De minister antwoordde toen dat in navolging van het regeerakkoord de regeringscommissarissen de problematiek van de spookopleidingen zullen opnemen, maar dat hij op dat moment nog geen inhoudelijke input kon geven omdat het onderzoek van het regeringscommissariaat pas opgestart zou worden rond 1 september 2021. De minister stelde dan ook voorlopig geen verdere acties te plannen en de resultaten van dat onderzoek af te wachten.

Ondertussen zijn we dus anderhalf jaar verder. Vandaar dat ik de vragen uit mijn vorige schriftelijke vraag hieromtrent voor een groot stuk herneem.

1. Wat is hier de stand van zaken? Is het onderzoek van de regeringscommissarissen al afgerond?

Zo ja, wat waren de voornaamste conclusies?

Zo niet, wanneer zal het onderzoek afgerond worden en zullen de conclusies worden bekendgemaakt?

2. Indien in het eerstgenoemde geval, zijn er al 'spookopleidingen' opgespoord? Zo ja, dewelke?
3. Indien in dit geval, werden er al hogeronderwijsinstellingen hierop aangesproken? Zo ja, wat was het resultaat en welk gevolg werd eraan gegeven?
4. Naast spookopleidingen kunnen er ook "spookvakken" bestaan, namelijk keuzevakken waarbij men kan kiezen tussen een Nederlandstalige en een anderstalige (de facto vaak Engelstalige) variant van hetzelfde opleidingsonderdeel, maar waarbij de instelling de studenten duidelijk stuurt in de richting van de Engelstalige variant en het Nederlandstalige opleidingsonderdeel enkel dient om in orde te zijn met bepaalde wettelijke vormvereisten.

Zal de minister ook deze vorm van ontnederlandsing in ons hoger onderwijs onderzoeken en hiertegen optreden?

5. Welke eventuele andere initiatieven zal de minister ter zake nog nemen?

[\[1\]](#) Schriftelijke vraag nr. 686 (2020-2021), ingediend op 30 april 2021

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 749 van 1 augustus 2022

van **KRISTOF SLAGMULDER**

1. Het Nederlands is een volwaardige onderwijs- en onderzoekstaal en dat willen we ook zo houden. In Vlaanderen moet elke student het recht blijven hebben om in de eigen taal, het Nederlands, een diploma hoger onderwijs te kunnen behalen. We mogen niet vergeten dat onze welvaart ook voor een groot deel te danken is aan de democratisering van ons onderwijs, in het Nederlands. Het is duidelijk dat het Nederlands de voornaamste taal is en moet blijven, ook in ons hoger onderwijs. Zo moet elke anderstalige opleiding een volwaardige Nederlandstalige equivalent hebben, een "spiegelopleiding".

Als we ons democratisch hoger onderwijs wensen te beschermen, dan moeten we er ook op toezien dat de spelregels worden gerespecteerd. Ik heb dan ook aan de regeringscommissarissen opdracht gegeven om onderzoek te doen naar spookopleidingen in Vlaanderen. Dat onderzoek is inmiddels afgerond.

In dit onderzoek werd nagegaan of aan de regelgevende criteria voldaan werd.

Vooreerst werden op basis van de gegevens uit de databank hoger onderwijs (DHO 2.0) alle anderstalige initiële bachelor- en master opleidingen geïnventariseerd per hoger-onderwijsinstelling (hierna HOI) samen met het aantal studenten ingeschreven in de Nederlandse of anderstalige taalrol. Als primaire scope van het onderzoek golden de Nederlandstalige (equivalente) opleidingen die geen of slechts een beperkt aantal inschrijvingen hadden. Dit kon immers wijzen op onvolwaardige Nederlandstalige equivalenten of zogenaamde "spookopleidingen".

De secundaire scope van het onderzoek bestond uit twee geledingen:

- een screening van alle Nederlandstalige (equivalente) opleidingen aan de hand van de ECTS-fiche van elk opleidingsonderdeel. Hierbij werd nagegaan of het mogelijk is om per studiejaar tot een volledig Nederlandstalig modeltraject te komen;
- een inventarisatie per HOI van de uitzonderingen op de equivalentieverplichting, o.m. alle anderstalige initiële opleidingen die reeds bestonden vóór het academiejaar 2013-2014 en waarvoor op basis van artikel II.388 CHO een overgangsregeling geldt. Deze laatste informatie werd verkregen via het raadplegen van het Hogeronderwijsregister (hierna HOR).

Per HOI werd er een rapport opgemaakt met opmerkingen en vragen die werden doorgesproken met de respectievelijke universiteit of hogeschool.

Uit het onderzoek bleek dat voor de meeste Nederlandstalige equivalenten die niet onder de overgangsregeling vallen, kan door de student een volledig Nederlandstalig studietraject worden samengesteld. Waar dit niet het geval is, gebeurt dit wel binnen de grenzen van artikel II.261, § 3 van de Codex Hoger Onderwijs. Wanneer dit niet zo was, werd de instelling daar door de betreffende regeringscommissaris op aangesproken en is de instelling direct aan de slag gegaan om dat te corrigeren voor aanvang van dit academiejaar.

Verder deden de regeringscommissarissen een aantal aanbevelingen waar ik mee aan de slag ga:

- De regeringscommissarissen suggereerden dat iedere HOI haar toekomstige aanvraagdossiers voor het inrichten van anderstalige opleidingen het best aanvult met de samenwerkingsovereenkomst(en) die ze met andere HOI'en heeft afgesloten wanneer ze niet zelf instaat voor het Nederlandstalige equivalent.
- De regeringscommissarissen gaven ook mee dat het in het kader van een optimale transparantie voor de student ook aangewezen is dat de HOI deze extra informatie vermeldt in het HOR en op haar website verwijst naar de andere HOI waar de Nederlandstalige equivalente opleiding wel kan worden gevolgd.
- Er moet voor iedere anderstalige opleiding die niet valt onder de decretale uitzonderingen op de equivalentieverplichting minstens één modeltraject (inclusief keuzevakken) voorhanden zijn, waardoor studenten ergens de opleiding volledig in het Nederlands kunnen volgen. Er dient hiervan een periodieke opvolging te gebeuren die bij voorkeur geïntegreerd wordt in de eigen kwaliteitsbewaking binnen het luik onderwijs.

Ik heb de regeringscommissarissen bovendien gevraagd om dit verder op te volgen.

2. In hun onderzoek zoals hierboven omschreven, hebben de regeringscommissarissen niet kunnen vaststellen dat er spookopleidingen bestaan zoals de Vlaamse volksvertegenwoordiger dit verwoordt in zijn vraag.

In een beperkt aantal bestaande Nederlandstalige equivalente opleidingen werd vastgesteld dat er geen studenten zijn ingeschreven. Dit betekent echter nog niet dat het om spookopleidingen gaat: studenten kiezen immers vaak bewust zelf voor anderstalige opleidingsonderdelen omdat deze voor hen het meest interessant lijken. Niettemin moet de transparantie op de websites van de instellingen zo groot mogelijk zijn, zodat duidelijk is dat studenten in ieder geval de mogelijkheid hebben om de Nederlandstalige equivalent te volgen, in de eigen instelling of in een andere (zie ook deelvraag 1.).

3. Gelet op het feit dat er bij het onderzoek geen echte spookopleidingen werden gevonden (zie het antwoord op deelvraag 2), hebben de regeringscommissarissen er de HOI'en van hun ambtsgebied ook niet moeten op aanspreken. Wel werd, wanneer er onduidelijkheden werden vastgesteld, aan de betreffende instelling aangegeven waar ze aanpassingen moesten doen of waar ze meer moesten inzetten op transparantie.
4. De verplichting om een Nederlandstalig equivalent te voorzien, geldt enkel op opleidingsniveau (niet op het niveau van afstudeerrichting of opleidingsonderdeel). Het onderzoek van de regeringscommissarissen beperkte zich dan ook tot de opleidingen.
5. Hoewel er geen spookopleidingen zijn vastgesteld in de strikte zin, merk ik dat er nog verbetering mogelijk is. Dat bleek ook uit de aanbevelingen van de regeringscommissarissen. Ik ga daar dan ook mee aan de slag en ik vraag bovendien ook aan de regeringscommissarissen om blijvend controle uit te oefenen op spookopleidingen. Bij vaststellingen door de regeringscommissarissen dient de betreffende instelling asap gepaste maatregelen te nemen zodat elke student in Vlaanderen in het Nederlands kan studeren.